

Published on www.bilvavi.net

[Home](#) > גמרא בבא בתרא עין 003

גמרא בבא בתרא עין 003

בלתי מוגה

שיעור 3

סיכום בקצרה:

הרוצה לכנס לשלו כמנהג המדינה, שותפו כופהו לבנות יחדיו דיכול לטעון דרצונו לסמוך על הכותל.

שואל הט"ז הרי לא מזיקו בהיזק ראייה ומהיכן קנה את הזכות לסמוך קורות?

הנתיבות אומר אם רצו לחלוק (בחצר שאין בה דין חלוקה) יכול לטעון על דעת שאני לא יוכל לבנות ביחד איתך לא רציתי לחלוק, וכן בחצר גדולה שחכמים חייבו לחלוק אפשר לומר שעל דעת שיהיה הפסד לאחד מהם לא תיקנו חכמים לחלוק.

אבל אם הם רק שכנים ולא שותפים אזי הוא יכול לכנס לתוך שלו.

עכשיו נראה שזה לא כך.

סיבת בניית הכותל לא רק בגלל היזק ראייה

שורש הסוגיה הוא שסיבת בניית הכותל היא בגלל היזק ראייה. רבותינו האחרונים מוכיחים שיש דין לבנות כותל גם בלי היזק ראייה.

ברמ"א שהבאנו כבר מתחיל להתבאר אותו יסוד, שהאחד מכריח את השני לבנות יחד איתו כותל בכדי שהוא יוכל לסמוך על הכותל רואים שסיבת החיוב היא לא רק מצד היזק ראייה.

ראייה מהרש"ש על משנתנו

במשנה כתוב "השותפין" מהו אחוז ההשתתפות של כל אחד ואחד?

את המלה "באמצע" אפשר להסביר בשני אופנים או באמצע ממש או בנקודה ביניהם אבל כל אחד ייתן לפי האחוזים.

בשו"ע קנ"ז ג' נפסק יבנו את הכותל על מקום שניהם, אפילו יש לאחד פי שתיים יעשו הכותל לחצאין כלומר באמצע כפשוטו.

רבינו הרש"ש כותב על אתר נותנים לפי החלק שיש לכל אחד ואחד מי שיש לו שני שלישי יתן שני שלישי קרקע וגם בהוצאות של בניית הכותל יתן לפי חלקו, ומביא ראייה מבית שער ודלת לחצר שבונים לפי הממון שיש לכל אחד בחצר. ומסיים הרש"ש

"אבל לא כן פסק השו"ע" שהבאנו לעיל.

הנתיבות המשפט בקס"א ד' שואל את הקושיה הזו על דברי השו"ע שהוא פוסק באמת בבית שער שגובין לפי ממון אע"ג שבונים משום היזק ראייה ובקנ"ז ג' מבואר דבחצר השותפין בונים בשווה?

מתרץ הנתיבות במשנתנו כל אחד יש לו דין של מזיק ואין הבדל אם אתה מזיק הרבה או קצת סוף סוף אתה מזיק ומצד זה אתה חייב לבנות כותל שלם, משא"כ בבית שער לקמן סיבת הבנייה היא בגלל שאני ניזק ובגלל שאני שותף של השני אני צריך להשתתף עמו כי זו היא חובת ההשתתפות לכן מודדים כמה יש לכל אחד בחצר.

לכאורה מה סבר הרש"ש? חזינו מדבריו שהחייב לבנות כותל זה לא רק משום שהוא מזיק אלא יש עוד סבה, השאלה מהי הסיבה?!

מבואר דעל כל אחד יש חייב לבנות כותל שלם וכל הסיבה שהם בונים יחד זה בכדי להקטין את ההוצאות.

מה הדין אם אחד טוען שהוא רוצה לבנות לבד? הוא יוכל. אבל ברמ"א שהבאנו לעיל כתוב שהוא לא יכול ומעיקרא כשחייבו לבנות חייבו לבנות ביחד שכל אחד ייתן חצי. רואים שיש כאן עוד סיבה לבניית הכותל ולא רק משום היזק ראייה.

ראייה מהמשך המשנה

ראייה נוספת מדברי המשנה: מדוע צריך לבנות גויל בגלל מנהג המדינה הרי סיבת החיוב היא בגלל היזק ראייה אז מספיק כותל חזק סמסלק את היזק הראייה, הרי רואים שאם הנהגה הוצא ודפנה אז בונים הוצא ודפנה ז"א שמצד היזק הראייה זה מספיק אז למה כשהמנהג גויל בונים גויל?

חידוד הדברים בדברי רבינו יונה

מדוע את עצם בניית הכותל לא מחייבים מצד מנהג המדינה ורק את העובי קובעים לפי מנהג המדינה?

אומר רבינו יונה דמשנתנו איירי בעיר חדשה שאין מנהג לעניין עצם בניית הכותל אבל בעיר ישנה שיש בה מנהג לבנות אזלין בתר המנהג ואפילו למ"ד היזק ראייה לאו שמיה היזק יהיו חייבים לבנות כותל.

חזינו בהדיה בדבריו דייטכן שסיבת החיוב תהיה הן מצד היזק ראייה והן מצד מנהג המדינה.

כעת יש לבחון כל חייב בעניין הכותל מכוח מה הוא מגיע האם מצד היזק ראייה או מצד מנהג המדינה.

סיבה שלישית לבניית כותל כמבואר ברא"ש

בסוף סימן ה' דעת הרא"ש שיכול לכונוס בתוך שלו אפילו במחיצה דקה, א"כ מדוע באמצע הוא לא יכול לטעון שהוא רוצה מחיצה דקה?

אומר הרא"ש דיכול לטעון איני רוצה לעשות מעותי אנפיראות דהיינו אין לי כסף לקנות משהו זול כי אז אני יצטרך לבנות שוב ושוב וזה יעלה לי יותר יקר מכותל עבה. לכאורה איזה מין טענה זו אתה לא רוצה אבל גם אני לא רוצה לבנות כותל גדול. ע"כ.

- [\[מסכת ב"ב פרק א 1\]](#)

Source: <https://bilvavi.net/shiur/003-גמראבבאבתראעין-003>

Links

[1] <https://bilvavi.net/gemara.bb>